

КЗ Навчально-реабілітаційний центр Рівненської обласної ради

Доповідь на тему:
“Сучасні підходи до музичного виховання дошкільників”

Підготувала музичний керівник
Трохимчук Л.К.

Рівне 2018

Музичне виховання є складовою художньо-продуктивної діяльності дітей. Сучасні нейронауки активно вивчають мозок в той час, коли на нього впливає музика. На сьогодні досліджено, якщо музика бере участь у розвитку людини у ранньому віці, це сильно впливає на структуру і якість нейронної мережі. Вухом слухає, а чує – мозок. Коли дитина навчається музиці, вона звикає звертати увагу на дрібні деталі, відрізняти звуки та відмінності між ними, і саме в цей час формується нейронна мережа. Це допомагає мозку сприймати також мову, як окремий фізичний сигнал. Це стає в нагоді при роботі з дітьми, що мають мовні вади.

Всі діти від природи музичні. На кожному віковому етапі дитина реагує на музику по-різному за допомогою тих можливостей, якими вона володіє – рух, слово, гра і т.д.

У музичному вихованні дітей вирізняються такі види музичної діяльності:

- сприйняття,
- виконавство,
- творчість,
- музично-освітня діяльність,

Перш ніж виконати пісню чи танець, дитина **слухає** музику. Отримуючи з дитинства різноманітні музичні враження, дитина звикає до мови, інтонацій, реагує відповідними рухами на ритмічну музику. Таким чином формуються початки музичного смаку та музичної культури.

Сприйняття музики здійснюється також через музичне **виконавство** – спів, музично-ритмічні рухи, гру на музичних інструментах.

Спів є особливо корисним для дитини:

- під час співу організм насичується **киснем** – поліпшується кровообіг, нормалізується серцебиття;
- у мозку виробляються **гормони радості – ендорфіни**. Минає нервозність та напруження. Дитина почувається спокійно та щасливо;
- спів хором дає особливе **відчуття єднання**;
- при співі збільшується **об'єм легень**, розвивається грудна клітина, формується правильне дихання;
- активується лімфатична система, яка допомагає організму позбавлятися від токсинів, що дає змогу **укріпити імунітет**;
- діафрагма, скорочуючись, масажує печінку і запобігає застою жовчі, поліпшується робота органів шлунково-кишкового тракту;

Відчуття ритму — це провідна музична здібність. Саме за допомогою ритміки на музичних заняттях можна активізувати сприйняття музики, а також вправляти мову. Сюди відносяться:

- ходьба
- оплески
- диригування

Розвиток відчуття ритму в дитини тісно пов'язані з мовленням. У моїй практиці при ознайомленні з музичними творами, діти спочатку просто плескають в долоньки відповідно до ритму. Згодом можуть супроводжувати твір музичними рухами. Потім – підіграти на ударних інструментах (трикутниках, бубнах, барабанах, музичних молоточках і т.д.). Це може супроводжуватися, а також підспівувати окремими звуками “а”, “о”, “і”. Це дає змогу проявити у дітей **творчу уяву**. Тут в нагоді стануть **вправи з предметами** (квітами, листочками, хустинками, сніжинками і т.д.). Творча уява викликає у дітей інтерес до сприйняття музики та емоційний відгук до неї. Таким чином, на своїх музичних заняттях, я разом з дітьми створюємо музичні розповіді та казки. Прикладом служить “Казочка про дощик”, ”Подорож Мишки” та ін.

Великі можливості для розвитку відчуття ритму та розвитку дрібної моторики у дітей закладені в такому виді музичної діяльності, як **гра на музичних інструментах**. Це є також гарним підґрунтям для вправління дітей у вимові. Діти з великим задоволенням виконують за допомогою дитячих музичних інструментів невеликі музичні твори. Тут відкривається безмежний простір до імпровізації та фантазування, а відповідно і утвердження дитини в своїй значимості. Неодноразово ми могли демонструвати свої оркестрові досягнення на святах різного рівня.

Використання наочно-слухових і наочно-зорових методів у поєднанні зі словом є найбільш ефективними у **музично-сенсорному** розвитку дошкільників. Тут на допомогу приходять музично-дидактичні посібники та ігри. До них відносяться і **лепбуки**. Це інтерактивні дидактичні посібники, які наповнюються систематизованими матеріалами відповідно до теми. У своїй роботі я використовую такі тематичні лепбуки:

- “Кого зустріли в лісі?”
- “Відгадай на чому граю”
- “До лісу підемо – друзів знайдемо”
- “Чий це голосок?”

До кожного із лепбуків додається добірка музичних творів. Сюди відносяться також медіатека та фонотека.

На сьогоднішній день є актуальним використання елементів **ейдетики** в музично-руховій діяльності дітей. Вона базується на принципі **“Краще один раз побачити, ніж сто раз почути”**. Це є ефективним при розучуванні танців і музично-ритмічних рухів. “Картинка” в голові дитини залишиться надовго, оскільки **зорова пам'ять** більш довготривала, ніж слухова. Є п'ять основних принципів, що допомагають втілити елементи ейдетики на практиці:

- доступність
- систематичність
- індивідуальний підхід
- зацікавленість
- усвідомленість

Ейдетика поєднує в собі релаксацію і концентрацію уваги, задіюючи при цьому всі види пам'яті. Це допомагає розвивати творчі здібності дошкільнят.

В сьогоднішній надзвичайно велике місце займає використання ІКТ. Переваги комп'ютерних технологій очевидні. За допомогою ІКТ можна:

- показувати музичні сюжети
- слухати аудіозаписи
- демонструвати відеоматеріал
- (і що особливо важливо) – музичний керівник більше часу може знаходитись поруч дітей.

Музика є універсальним інструментом реабілітації. Варто назвати декілька способів використання музики для дітей з особливими потребами:

- говорити або читати книжки, співаючи (це поліпшить якість мовлення та артикуляцію)
- грати на інструментах, щоб тренувати дрібну моторику
- грати на ударних (удосконалювати всі рухи тіла, розвивати крупну моторику)
- практикувати свистіння (таким чином тренувати м'язи губ та силу свого дихання, а відповідно поліпшити мовленнєві навички)
- слухати класичну музику в поєднанні з записами звуків природи (для покращення психічного стану й заспокоєння дітей із ЗПР)

Дошкільний вік є надзвичайно важливим для подальшого оволодіння людиною музичної культури зокрема та духовної культури в цілому. Тому надзвичайно важливою є співпраця музичного керівника з іншими спеціалістами дошкільного закладу.